

Міністерство освіти і науки України
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та підприємництва

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Декан факультету економіки та підприємництва

А.А. Брояка

« 19 » квітня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Охорона праці та безпека життєдіяльності»

Рівень вищої освіти   Перший (бакалаврський)
Галузь знань   05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність   051 Економіка
Освітньо- професійна програма   ЕКОНОМІКА

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні Ради Студентського
Самоврядування
факультету економіки та підприємництва
Протокол № 6
від «23» березня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні
Вченої Ради факультету
економіки та підприємництва
Протокол № 8
від «19» квітня 2021 р.

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Твердохліб Ігор Вікторович, доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці, електронна адреса: igor@vsau.vin.ua

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 6 Охорона праці та безпека життєдіяльності;

кількість кредитів ЄКТС – 5;

кількість годин – 150 годин, у тому числі 30 аудиторних годин, 120 години самостійна робота;

Програма навчальної дисципліни передбачає перезарахування кредитів, отриманих студентами, які навчались за програмою академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти за наявності відповідних підтверджуючих документів.

Передбачено розробка аудіо-курсу, дистанційних online курсів для студентів з особливими освітніми проблемами інклюзивної освіти.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, III семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

- Охорона праці та безпека життєдіяльності належить до навчальної дисципліни обов'язкової компоненти циклу гуманітарної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Шкільна програма», «Правознавство», «Вища математика», «Філософія»;

основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Стратегічне планування діяльності підприємства», «Статистика».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Людина та її здоров'я є найбільшою цінністю держави, яка докладає чимало зусиль для створення умов безпечної життєдіяльності всього населення України. Дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» встановлює зміст регулювання зв'язків між природою та людиною, та між людиною, машиною та навколишнім середовищем в процесі виробництва.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій щодо створення безпечних умов діяльності та життя, опанування принципів гармонійного розвитку особистості та сталого розвитку суспільства, вивчення впливу на людину зовнішніх та внутрішніх факторів у всіх сферах її життєдіяльності.

5.3 Задачі вивчення дисципліни

Виявлення умов позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх та внутрішніх факторів, обґрунтування оптимальних умов та принципів життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувані такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя;

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей;

- Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

-

5.4 Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» орієнтована на глибоке засвоєння у студентів нового світогляду, культури

безпеки, які дають змогу кожній людині самостійно оцінювати небезпеки середовища свого перебування щодо особистої безпеки і безпеки оточуючих та практичних навичок для їхнього запобігання.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

Тиждень	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Вступ. Основні положення курсу	2		8
2	Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	2		8
3	Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності.			8
4	Середовище життєдіяльності людини	2		8
5	Раціональне та здорове харчування.		2	8
6	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	2		8
7	Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини.		2	8
8	Захист населення у надзвичайних ситуаціях і ліквідація їх наслідків	2		8
9	Навчання, інструктажі та перевірка знань з охорони праці		2	8
10	Вступ. Теоретичні основи та правові питання охорони праці	2		8
11	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань на виробництві		2	8
12	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Освітлення виробничих приміщень	2		8
13	Дослідження параметрів мікроклімату виробничих приміщень .		2	8
14	Основи техніки безпеки. Пожежна безпека	2		8
15	Вивчення, вибір та розрахунок потреби засобів індивідуального захисту		2	8
Разом		16	14	120

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація середовищ життєдіяльності, їх характеристика. Сутність техногенної, соціальної та природної небезпеки. Взаємодія людини з біосферою. Екологічна характеристика життєдіяльності. Методика та технічні засоби визначення рівня негативних факторів середовища. Поняття про біосферу.	8
2	Методи та технічні засоби визначення й оцінки рівня негативних факторів середовища. Вплив забруднення навколишнього середовища на організм людини. Раціональні умови, параметри та норми забезпечення БЖД.	8
3	Ергономіка як дисципліна. Технологічні процеси та техніка як джерело небезпеки. Методика захисту та виживання в	8

	умовах техногенних катастроф.	
4	Вимоги до якості та безпеки харчових продуктів, продовольчої сировини та супутніх матеріалів. Шляхи надходження шкідливих речовин у харчові продукти. Види та класифікація зарубників харчових продуктів. Пестициди, нітрати та нітроти. Токсини для важких металів.	8
5	Вплив характеру і темпераменту людини на її безпеку. Мислення, емоції, воля в системі забезпечення безпеки людини. Потреби й активність особи. Методики формування й підтримання особистої психологічної стійкості людини при НС	8
6	Візуальна діагностика стану потерпілого. Особливості зупинки кровотечі. Види отруень. Особливості транспортування потерпілого.	8
7	Види опіків, обмороження, переохолодження організму. Порядок проведення реанімаційних заходів.	8
8	Межі чутливості людини. Пороги чутливості. Закон Вебера-Фехнера. Зоровий, нюховий, слуховий, смаковий, тактильний аналізатори людини.	8
9	Оцінка можливих наслідків аварії на вибухонебезпечному об'єкті	8
10	Оцінка хімічної обстановки	8
11	Оцінка радіаційної обстановки в надзвичайних умовах	8
12	Оцінка захисних споруд	8
13	Закон України про охорону праці	8
14	Дослідження забруднення повітря виробничих приміщень шкідливими газами, парами, пилом	8
15	Вивчення засобів гасіння пожеж	8
	Всього	120

Індивідуальні завдання.

1. Небезпека і наслідки війни.
2. Ґрунт для виникнення тероризму, його причини, форми та засоби.
3. Шляхи уникнення екстремальних ситуацій криміногенного характеру.
4. Небезпеки від алкоголю.
5. Склад тютюнового диму, його дія на організм.
6. Як покинути палити?
7. Пом'якшення згубної дії тютюну.
8. Суть природно-техногенних небезпек, їх причини, наслідки,

шляхи запобігання цих явищ.

9. Проблеми природно-соціальних небезпек та шляхи їх запобігання.

10. Як вберегтися від хвороб, що передаються статевим шляхом?

11. Загрозлива небезпека від наркотиків та наркоманії.

12. Класифікація наркотиків та типів залежності.

13. Ускладнення, що виникають при систематичному вживанні наркотиків.

14. Урбанізація в історичному аспекті.

15. Соціальні та санітарні особливості умов життєдіяльності людини у великому місті.

16. Особливості і причини забруднення атмосфери міст і небезпеки, з ним пов'язані.

17. Якість повітря міських приміщень, її причини та заходи щодо покращання ситуації.

18. Проблеми питної води, вплив її на здоров'я людей та шляхи підвищення якості води.

19. Фізичне забруднення міст, його наслідки, шляхи запобігання негативних явищ.

20. Загальні правила поведінки на вулицях.

21. Дії при витіканні газу.

22. Дії при пожежі.

23. Визначення і ознаки НС: аварії, катастрофи, стихійні лиха.

24. Причини НС.

25. Класифікація НС.

26. Структура та завдання ЄДСЗР.

27. Право громадян України на захист свого життя і здоров'я при небезпеках різного характеру.

28. Комплекс заходів для підтримання нормальних умов життя при НС.

29. Організація евакуації населення при НС.

30. Організація життєзабезпечення населення в НС.

31. Ліквідація наслідків НС.

32. Принципові, правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Основах законодавства України про охорону здоров'я.

33. Що передбачає право на охорону здоров'я кожного громадянина України?

34. Як здійснюється санітарне та епідемічне благополуччя населення?

35. Основний зміст законодавства про охорону праці.

36. Права та обов'язки громадян-учасників дорожнього руху.

37. Завдання Цивільної оборони України.

38. Структура Державного управління охороною праці.

39. Основні функції відповідальність Державного управління охороною праці.

40. Склад Державної санітарно-епідеміологічна служби.

41. Основні задачі Державної санітарно-епідеміологічна служби.
 42. Права та обов'язки Державної санітарно-епідеміологічна служби..
 43. Керівництво Цивільною обороною.
 44. Державне управління охороною навколишнього природного середовища.
 45. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.
 46. Функції Кабінету Міністрів України.
 47. Функції Міністерства праці та соціальної політики України.
 48. Функції Міністерства охорони здоров'я України.
 49. Основні напрямки діяльності Міністерства екології та природних ресурсів України.

50. Функції Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	40	щотижнево	Усне та письмове
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	40	щотижнево	Усне та письмове
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації, за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	20	щотижнево	Усний захист
	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		120		

7. Список основної та додаткової літератури

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. ГП 3.3.5-8.6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», затвердженого наказом МОЗ України № 528 від 27.12.2007.
2. Закон України «Про охорону праці», прийнятий Верховною Радою України, в редакції від 20 січня 2018 року
3. ДСТУ 3038-95. Гігієна. Терміни та визначення основних понять.
4. ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.
5. ДСТУ 2272-93. Пожежна безпека. Терміни та визначення.
6. ДСТУ 4050-2001. Спецодяг сигнальний. Жилети. Технічні умови
7. ДБН А.3.2-2-2009. ССБТ. Охорона праці та промислова безпека у будівництві. Основні положення.

8. ДБН В.1.2-12-2008. Будівництво в умовах ущільненої забудови. Вимоги безпеки.
9. ДБН А.3.1-5-2009. Організація будівельного виробництва.
10. ДСН 3.3.6.042-99. Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
11. НАПБ А.01.001-2004. Нормативно-правові акти з пожежної безпеки.
12. НАПБ Б.03.002-2007. Норми визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою.
13. ДБН В.1.1-7-2002. Пожежна безпека об'єктів будівництва.
14. ДБН В.1.2-7-2008. Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека.
15. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.
16. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
17. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
18. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15. В чинній редакції 2019 року (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду № 273 від 16.11.2007 р та Наказу Міністерства соціальної політики № 140 від 30.01.2017 р).
19. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
20. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
21. НПАОП 0.00-4.33-99 «Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.
22. НПАОП 0.00-6.23-92 «Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці».
23. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
24. НПАОП 0.00-6.13-05 «Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України».
25. ОСПУ-2005. Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України.
26. НРБУ 97. Норми радіаційної безпеки України.
27. ОСП-72/87 Основні санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами та іншими джерелами іонізуючих випромінювань.
28. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи

управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.

29.Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» від 17 квітня 2019 р.

Основна література:

1. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2018 рік / Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Український науково-дослідний інститут цивільного захисту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.dsns.gov.ua/files/prognoz/report/2018/AO_2018.pdf
2. Атаманчук П. С./ Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. / К: В-60 «Центр учбової літератури», 2017. - 276 с.
3. Атаманчук П. С. Основа охорони праці / К: В-10 «Центр учбової літератури», 2011. – 224 с.
4. Безпека життєдіяльності : підручник О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.. –2-ге вид. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 448 с.
5. Гаубер-Швенк Г. Харчування: dtv-Atlas Г. Гаубер-Швенк, М. Швенк ; пер. з нім. : наук. ред. пер.: В. Г. Передерій, Ю. Г. Григоров. – К. : Знання-Прес, 2016. – 183 с
6. Грибан В. Г, Негодченко О. В. Охорона праці. Навчальний посібник К.: В-10 «Центр учбової літератури», 2017. – 280 с.
7. Желібо Є. П. Безпека життєдіяльності / Є. П. Желібо, Н. М. Завіруха, В. В. Зацарний : навч. посібник за редакцією Є. П. Желібо. – 8-е вид. – К. : Каравелла, 2018. – 264 с.
8. О.І.Запорожець.Основа охорони праці К: В-10 «Центр учбової літератури», 2016, 264 С.
9. О.В.Хіврич, Б.Д. Халмурадов, О.П.Слободян, А.М.Литвиненко, Н.В.Володченкова // Цивільний захист на підприємствах харчової промисловості / К: В-10 «Центр учбової літератури », 2015,191С.
10. Яремко З. М. Безпека життєдіяльності: навч. посібник З. М. Яремко. – К. : Центр навчальної літератури, 2017, 320 с.
11. В.О.Михайлюк, Б.Д.Халмурадов. / Цивільна безпека К: В-10 «Центр учбової літератури », 2017,158С.
12. Запорожець О.І. / Безпека життєдіяльності / К: В-60 «Центр учбової літератури », 2017,448С.
13. Рудницький Б. О., Солона О.В., Деревенько І.А., Омелянов О. М. Аналіз умов експлуатації електроустаткування в сільському господарстві / Техніка, енергетика, транспорт АПК. - №4(99), 2017. - С. 41-46.
14. Рудницький Б.О., Спірін А.В., Омелянов О.М., Твердохліб І.В. Атестація робочих місць – важливий фактор безпеки сільськогосподарського виробництва /Б. О. Рудницький, А. В. Спірін, О. М. Омелянов, І. В. Твердохліб / Техніка, енергетика, транспорт АПК. - №2(90), 2015. - С. 33-36.
15. Рудницький Б.О., Спірін А.В., Омелянов О.М., Твердохліб І.В. Ефективність заходів безпеки при експлуатації механізмів у тваринництві /Б. О. Рудницький,

- А. В. Спірін, О. М. Омелянов, І. В. Твердохліб / Техніка, енергетика, транспорт АПК. - №1(93), 2016. - С. 19-24.
16. Рудницький Б. О., Спірін А. В., Омелянов О. М., Твердохліб І. В. Оцінка впливу вібрації та шуму на працівників АПК та його профілактика / Б. О. Рудницький, А. В. Спірін, О. М. Омелянов, І. В. Твердохліб / Вібрації в техніці та технологіях. №1(81), 2016. - С. 62-66.
17. Спірін А.В., Омелянов О.М., Борисюк Д.В., Твердохліб І.В. Основи охорони праці. Практикум. – Вінниця: РВВ ВНАУ. 2015. – 254 с.
18. Солоня О.В., Спірін А.В., Рудницький Б.О., Твердохліб І.В., Омелянов О.М. Безпека життєдіяльності. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів всіх спеціальностей. – Вінниця: РВВ ВНАУ, 2017. – 61 с.
19. Солоня О.В., Спірін А.В., Рудницький Б.О., Твердохліб І.В., Омелянов О.М. Основи охорони праці. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів всіх спеціальностей. – Вінниця: РВВ ВНАУ, 2017. – 43 с.
20. Охорона праці та безпека життєдіяльності: навч. посіб. / О. М. Омелянов, А. В. Спірін, І. В. Твердохліб; Вінн. нац. аграр. ун-т. – Вінниця: ВНАУ, 2020. – 334 с.
21. Спірін А. В., Дерев'яно Д. А., Малиновський А. С., Тіщенко Л. М., Герук С. М. Безпека праці механізаторів сільськогосподарських підприємств. Навчальний посібник / Житомир, 2011. - 458 с.

Додаткова:

22. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. К., 1998. 544 с.
23. Павленко А. Р. Компьютер и здоровье. Решение проблемы. 3-е изд., перераб. и доп. К.: "Основа", 1998. 152 с.
24. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. Суми: Університет. книга, 1999. 301 с.
25. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України 19.10.2004 року № 126
26. Смоляр В. І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для студентів. К.: "Здоров'я", 2000. 335 с.
27. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 138 с.
28. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. К.: НМЦ, 1997. 292 с.
29. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третякова, К. К. Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. К.: 2009 с.
30. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів: "Тріада плюс", 2010. 648 с.
31. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів: «Тріада плюс», 2011 436 с.
32. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227с.

33. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. К.: Каравела, 2004. 408 с.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засоби оцінювання та метод демонстрування результатів навчання	
-залік	-контрольні роботи
реферат	-презентації
-тести	-стандартизовані тести;

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних занять – 50 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін.); підсумок самостійної роботи та індивідуальних творчих завдань (письмовий контроль: робота в письмовій формі, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.) – 10 балів; показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності 10 балів; підсумковий контроль (автоматизоване електронне тестування) – 30 балів. Разом: 100 балів. Якщо здобувач протягом семестру за підсумками поточного та атестаційного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він до іспиту не допускається. Крім того, обов’язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи.

Форми поточного та підсумкового контролю	
-контрольна робота	-колоквіум
-тестування	-екзамени
-презентації	-самопрезентації
-взаємоперевірка	-самоконтроль

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
2	Участь у роботі на практичних заняттях	10
3	Виконання домашніх завдань	6
4	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	4
6	Участь у роботі на практичних заняттях	10
7	Виконання домашніх завдань	6
8	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Передбачається врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

10. Політика навчальної дисципліни

Активна участь здобувачів на практичному занятті під час опитування, відвідування лекційних занять, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи, заохочення здобувачів до науково-дослідної роботи.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Дотримуватись Положення про академічну доброчесність у Вінницькому національному аграрному університеті <https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhenya-pro-akademichnu-dobrochesnist--.pdf>

Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання університету; з метою контролю виконання завдань іспиту в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Zoom, BigBlueButton, GoogleMeet, Viber тощо).

Силабус погоджено
Гарант освітньої програм

Брояка А.А.